

Het kan wél

Verkiezingsprogramma 2026-2030

D66

west betuwe

Ons plan voor West Betuwe

Wij willen een West Betuwe waar het fijn wonen en leven is, waar iedereen meetelt. Wij investeren in gelijke kansen voor iedereen: goed onderwijs, toegankelijke zorg, de bibliotheek, levendige dorpshuizen en sportverenigingen. Wij willen dorpen en wijken waar mensen zich thuis voelen, elkaar kennen, met passende woningen voor iedereen. Wij willen een gemeente die met inwoners en ondernemers samenwerkt en denkt in mogelijkheden.

Voor een West Betuwe waar het fijn wonen is en blijft

- Met betaalbare huizen voor iedereen, in elke levensfase, in je eigen dorp.
- In een groene en zorgzame buurt, met goede voorzieningen, zorg en ondersteuning.
- Met gelijke kansen voor iedereen, ongeacht achtergrond of situatie.
- Met een eerlijk en duurzaam klimaatbeleid, waarvan iedereen profiteert. Nu en in de toekomst.
- Met een veerkrachtige economie en democratie, met een gemeente die meewerkt en beschermt, niet betuttelt.

Voorwoord

Als D66 zetten we ons in voor een West Betuwe waar het prettig wonen is en blijft. Met betaalbare woningen voor iedereen, in elke levensfase en in het eigen dorp. In groene, zorgzame buurten met goede voorzieningen, zorg en ondersteuning. We staan voor gelijke kansen. Voor een eerlijk en duurzaam klimaatbeleid. Voor een gemeente die meewerkt, ondernemerschap stimuleert en niet betuttelt.

We laten ons daarbij onder andere inspireren door Jan Terlouw. Hij riep op om het vertrouwen in elkaar te herstellen. Om ondanks verschillen samen te werken aan een gezonde aarde en een gezonde samenleving. Om goede voorouders voor toekomstige generaties te willen zijn. Vertrouwen en samenwerking zijn ook in West Betuwe essentieel voor een sterke en gezonde lokale samenleving en een politiek die levert.

Het beste antwoord op eenzaamheid, wantrouwen en een toekomst met grote personeelstekorten in de zorg is een sterke lokale 'gemeenschap'. Daaraan bouwen we door ontmoetingsplekken te creëren, het verenigingsleven te ondersteunen en ook met meer groen en dorpsommetjes. Waardoor je als dorps-, wijk- of stadsgenoten elkaar ziet en spreekt en beter leert kennen.

In West Betuwe gebeurt al veel met ons kernenbeleid dat tot nu toe vooral op het verenigingsleven gericht is. Wij willen dit uitbreiden door ook zorg en ondersteuning zoveel mogelijk vanuit de lokale gemeenschappen zelf te organiseren. Lokale initiatieven die ontmoeting en omzien naar elkaar stimuleren verdienen dan ook alle steun. Zodat elke kern in West Betuwe een zorgzame gemeenschap kan worden. Onze jongeren zijn daarbij onmisbaar, ook daarom blijven we ons inzetten voor betaalbare woningen voor hen in hun eigen dorp.

Onze ideeën en plannen leest u in dit verkiezingsprogramma. Door samen te werken binnen de gemeenteraad en met inwoners, ondernemers en organisaties willen we die zien te bereiken.

Doe vooral met ons mee want het kan wél!

Rita Boer Rookhuiszen-de Joode, lijsttrekker D66 West Betuwe.

Het kan wél

Een (t)huis voor iedereen

Met betaalbare huizen voor iedereen, in elke levensfase, in je eigen dorp.

West Betuwe is een prachtige fruitgemeente met 26 kernen. Zonder voldoende en passende woningen komt de leefbaarheid echter in gevaar. D66 wil daarom in álle dorpen bouwen voor álle doelgroepen — starters, senioren, gezinnen, jongeren en mensen met een speciale of urgente woonbehoefte. En woonruimte voor (arbeids)migranten en ‘spoedzoekers’ (mensen die door omstandigheden snel andere, tijdelijke, woonruimte nodig hebben).

Om als gemeente nog meer regie te krijgen op passende woonruimte voor alle doelgroepen willen we een huisvestingsverordening met daarin kernbinding die (oud)inwoners van onze kleinere kernen voorrang geven bij de koop van betaalbare nieuwbouwwoningen of huur van sociale huurwoningen in hun kern. En met een door de gemeenteraad vastgestelde urgentieregeling waarbij met belangen van kinderen goed rekening gehouden wordt. Daarnaast willen we een raad van woningzoekenden die meepraten over nieuwbouwprojecten, herinrichting van wijken en buurten en regels die invloed hebben op de lokale woningmarkt.

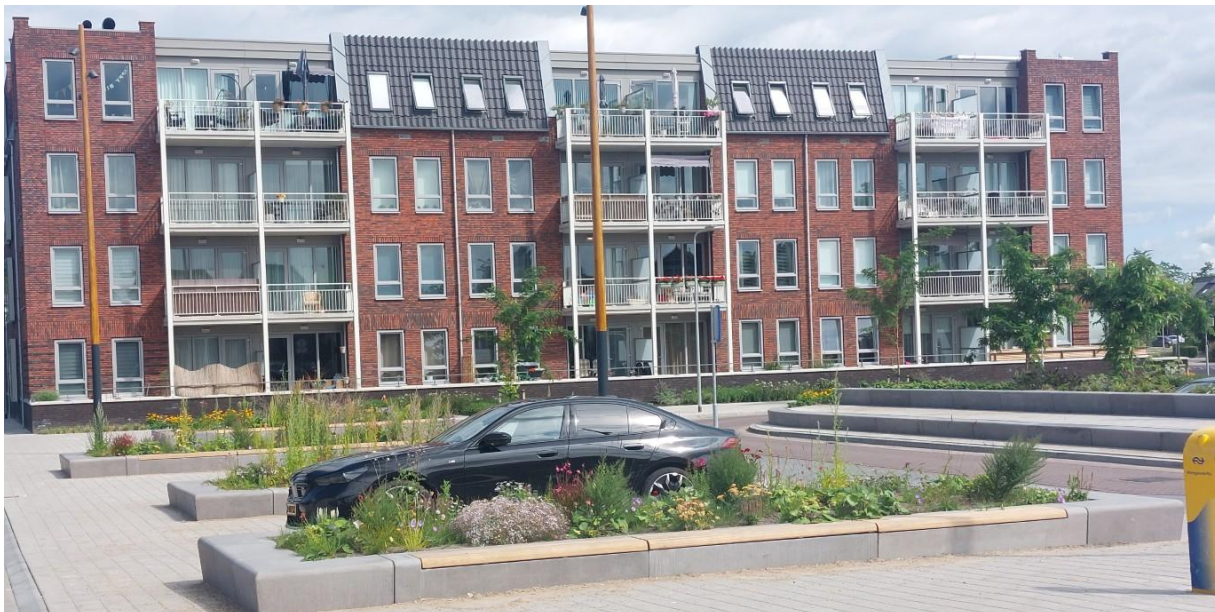
Voor al in kernen waar al jaren weinig tot niets gebouwd is, moet de gemeente voortvarend aan de slag. We willen kleinschalige woningbouw, ook aan de randen van kernen, met behoud van het dorpse karakter en slimme oplossingen zoals het splitsen van woningen, erfdelen, jongerenhuisvesting en nieuwe woonvormen. En optoppen, een verdieping extra, en aanbouwen mogelijk maken. Ook kleinschalige woonzorginitiatieven verdienen steun. Doel is wel om gemengde wijken van betaalbare koop/(sociale en midden-)huur en duurdere woningen met plek voor alle typen woningzoekenden en wooninitiatieven te realiseren. Juist die variatie zorgt voor krachtige kernen en buurten. Bij dit alles staan verduurzaming, betaalbaarheid en doorstroming centraal.

Er moeten echter ook grotere stappen gezet worden. Alleen dan wordt het tekort aan geschikte woningen echt aangepakt. Nu de Plantage in Meteren in de afrondende fase is en met Beesd Noord begonnen wordt denken wij aan de ontwikkeling van nog een nieuw dorp/nieuwe wijk in West Betuwe, met een mix aan betaalbare en duurdere huur en koopwoningen en voorzieningen. We willen daarmee als eerste aan de slag op de gemeentelijke gronden in 't Spijk Buurmalsen. Willen we daar over tien jaar kunnen bouwen dan moeten we nu al beginnen met plannen maken.

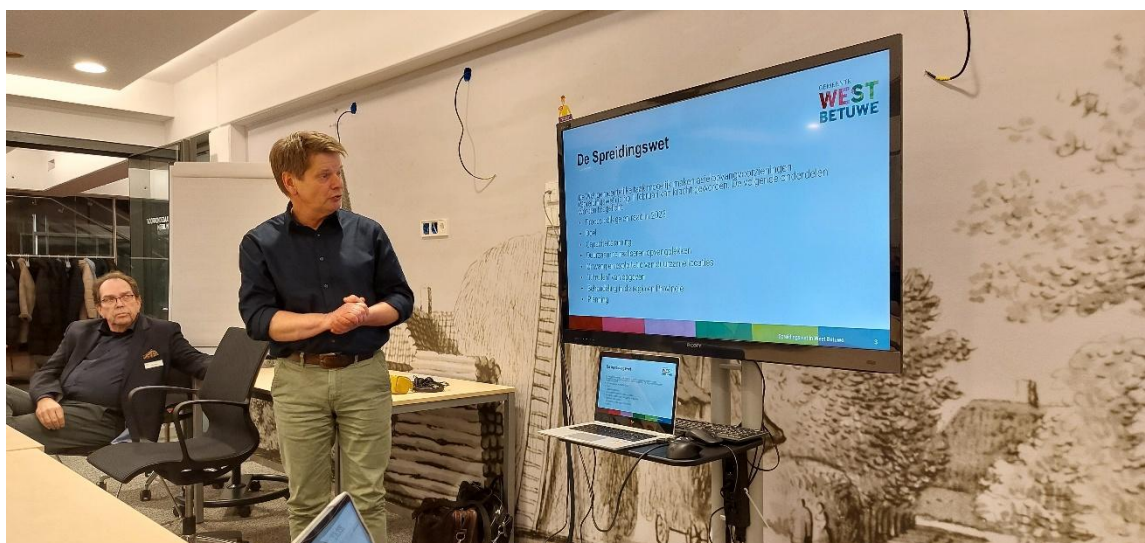
Kansen om (bij elkaar) te kunnen wonen. Wij willen

- gemengde wijken van betaalbare koop/(sociale en midden-)huur en duurdere woningen met plek voor alle typen woningzoekenden en wooninitiatieven want juist een variatie aan inwoners zal elkaar aanvullen en versterken
- een gemeentelijke kartrekker aanstellen voor het vlottrekken van wooninitiatieven en het beter laten samenwerken van partijen die bij de woningbouw betrokken zijn
- een eigen gemeentelijke project/planbureau verdeeld in een afdeling voor grote en langjarige bouwprojecten en een afdeling voor kleine/individuele bouwplannen

- de regels voor het verhuren van kamers aan bv jongeren versimpelen (hospitaverhuur)
- wonen op basis van friends contracten mogelijk maken
- waar dat kan een woonlaag er bovenop of woonruimte er naast bouwen (optoppen/aanplakken)
- erf delen bij vrijkomende agrarische gebouwen mogelijk maken
- het splitsen van woningen ook in het buitengebied toestaan en de huidige regels versimpelen, ook kleine en sociale huurwoningen moeten gesplitst kunnen worden
- niet wachten op de uitkomsten van pilots en juist positief staan tegenover zoveel mogelijk initiatieven, zowel binnen als buiten de bebouwde kom
- het mogelijk maken om kleine woningen bij te bouwen op eigen terrein, zowel binnen als buiten de bebouwde kom (niet alleen voor mantelzorg)
- bouwen voor álle doelgroepen in álle dorpen, met extra aandacht voor starters, senioren en jongeren – vooral in de krimpkeren

- het dorpse karakter van de kernen behouden, met ruimte voor betaalbare, groene en innovatieve woonvormen, passend bij de kern
- een standaard ontwerp waarmee we samen met woningbouwcorporaties en/of ontwikkelaars simpel 'straatjes' er bij kunnen laten bouwen in elke kern
- doorstroming bevorderen met regelingen waarbij ouderen worden gestimuleerd en geholpen om naar kleinere, passende woningen te verhuizen.
- de woningmarkt toegankelijk houden voor woningzoekenden en daarom voeren we maatregelen in tegen leegstand en speculatie. Dit zorgt ervoor dat woningen beschikbaar blijven voor mensen die ze écht nodig hebben (woonlicht, opkoopbescherming, leegstandsverordening)
- een huisvestingsverordening met daarin kernbinding die (oud)inwoners van onze kleinere kernen voorrang geeft bij de koop van betaalbare nieuwbouwwoningen/sociale huurwoningen in hun kern
- een voorraangsregeling voor mensen in cruciale beroepen, zoals leraren, zorgpersoneel, brandweer en agenten voor betaalbare koop en sociale huurwoningen
- een urgentieregeling bij sociale huurwoningen waarbij de belangen van kinderen goed meegewogen worden (bv in het geval van scheidingen)
- een raad voor woningzoekenden die kunnen meepraten over nieuwbouwprojecten, herinrichting van wijken en buurten en regels die invloed hebben op de woningmarkt
- een woonplicht, waarbij iedereen die een woning koopt daar ook verplicht is zelf in te gaan wonen. Dit voorkomt dat beleggers huizen opkopen en duur doorverkopen of verhuren.
- opkoopbescherming regelen om te voorkomen dat woningen worden opgekocht door beleggers om ze vervolgens tegen hoge prijzen te verhuren. Dit houdt woningen beschikbaar voor starters en andere woningzoekenden.
- een leegstandsverordening waarmee we kunnen verplichten dat woningen die onnodig lang leegstaan verplicht worden verhuurd zodat er niet nog meer schaarse woonruimte verloren gaat.
- een digitaal nachtregistratiesysteem voor arbeidsmigranten die ook ingezet kan worden voor de toeristische sector
- uitvoering geven aan de wettelijke taak met betrekking tot de opvang van vluchtelingen (waaronder uit de Oekraïne) / uitvoering geven aan minstens de wettelijke taken en verplichtingen ten aanzien van nieuwkomers en arbeidsmigranten

Het kan wél

Een levendig en zorgzaam West Betuwe

In een groene en zorgzame buurt, met goede voorzieningen, zorg en ondersteuning

Naast voldoende woningen willen we voorzieningen zoals scholen, dorpshuizen, zorgvoorzieningen en sportlocaties behouden, indien nodig versterken en deze ook bouwen in nieuwe wijken en dorpen. Want wonen is meer dan een dak boven je hoofd. Wonen gaat ook om een gezonde leefomgeving. Om je thuis kunnen voelen in een levendige gemeenschap. Waarbij iedereen mee kan doen, ongeacht leeftijd, beperking, of achtergrond.

De gemeente moet ruimte geven aan initiatieven vanuit inwoners en (professionele) ondersteuning bieden aan wie dat nodig heeft. En laaggeletterdheid en eenzaamheid bestrijden en armoede tegengaan via toegankelijke hulp. Openbare voorzieningen moeten we zoveel mogelijk fysiek en sociaal toegankelijk maken en houden. Daardoor kunnen we elkaar ontmoeten en steunen. En als dat nodig is, is professionele zorg dichtbij geregeld. Die zorg moet zoveel mogelijk kerngericht gaan werken. Daarbij staat de mens achter de hulpvraag wat ons betreft altijd centraal.

Dat vraagt om ‘zorgzame buurten’ met voldoende mogelijkheden om te bewegen, spelen en elkaar te ontmoeten. In een zorgzame buurt kunnen mensen, ongeacht leeftijd of zorgbehoefte, comfortabel in hun huis of vertrouwde buurt blijven wonen en bepalen mensen zelf zoveel mogelijk over hun eigen zorg en welzijn. Initiatieven vanuit de samenleving die zorgzame buurten mogelijk willen maken verdienen daarbij alle steun en dienen ook de kans te krijgen zich te ontwikkelen. Dat vraagt ook om het zoveel mogelijk vanaf dag één helpen van migranten om mee te kunnen doen en zich verbonden te laten voelen met de lokale samenleving. Zo snel mogelijk de taal leren en werk vinden of op een andere manier participeren, met hulp van lokale vrijwillige ‘maatjes’ helpt daarbij.

Kansen om voor elkaar te zorgen, wij willen

- dat hulp past bij de mens, niet bij de regeling. Als regels knellen, moeten ze aangepast kunnen worden
- ruimte geven aan zorgzame initiatieven. We ondersteunen inwoners die zelf oplossingen bedenken voor wonen, zorg of ontmoeting
- dorpshuizen en andere ontmoetingsplekken koesteren. Dorpshuizen zijn vaak het hart van de kern. We willen dat deze en andere voorzieningen dichtbij en bereikbaar zijn

- dat gezondheid en welzijn zwaar mee wegen bij besluiten over bijvoorbeeld verkeer, ruimtelijke ordening en woonomgeving. Want gezondheid is veel meer dan alleen zorg
- dat de openbare ruimte ingericht wordt op een manier die bewegen stimuleert. Dat de gemeente inzet op het stimuleren hiervan met dorpsommetjes, hardlooperoutes, nog meer watertappunten, outdoor sportmogelijkheden etc.
- eenzaamheid bestrijden met bijvoorbeeld wonen in 'hofjes' en het stimuleren van ontmoeten op loop afstand
- investeren in de laagdrempelige ondersteuning van jongeren in hun eigen buurt. Hierdoor kan de jeugdzorg worden ontlast. Onderwijs, sportverenigingen buurtinitiatieven die vroegtijdig problemen bij jongeren signaleren zijn daarbij van groot belang

- ook 18+ jongeren begeleiden en zorgen voor ondersteuning richting zelfstandigheid na jeugdhulp of jeugdzorg
- zorgen voor voldoende begeleid wonen plekken voor jongeren die niet (meer) thuis kunnen wonen
- een ombudsman/vrouw. Eén aanspreekpunt voor inwoners met klachten of knelpunten die de gemeente helpt om het nog beter te doen bij zorg en ondersteuning van inwoners
- regels simpel maken. Minder papierwerk, meer hulp. Je moet als hulpvrager altijd iemand kunnen spreken
- niemand achter laten. Oud, jong, rijk, arm, met of zonder beperking: iedereen telt mee
- laaggeletterdheid aanpakken. We zorgen als gemeente dat onze informatie begrijpelijk is en ondersteunen bibliotheken en servicepunten bij het versterken van basisvaardigheden. Signalering, samenwerking met welzijnswerk en werkgevers, én een goede voorbeeldrol van de gemeente zijn daarvoor nodig

- toegankelijke en fysiek bereikbare hulp voor mensen met financiële problemen, lage inkomens, werkende armen en bijstandsgerechtigden met duidelijke, mensgerichte hulp.
- laagdrempelige voorzieningen in de buurt waar inwoners binnen kunnen lopen voor vragen, hulp en een luisterend oor.
- dat buurtteams zorgen voor ondersteuning en hulp bij zorg- en welzijnsvragen.
- het recht op vergissen (bij fouten krijgt men de kans om deze recht te zetten, zonder 'straf')

Het kan wél

Een West Betuwe waarin iedereen mee kan doen

Met gelijke kansen voor iedereen, ongeacht achtergrond of situatie

Wij willen dat West Betuwe een inclusieve, toegankelijke en veilige gemeente is waarin iedereen op eigen wijze kan meedoen. Een gemeente waar vrouwen en meisjes zich veilig voelen op straat, ook in het donker. Met een gemeentebestuur dat er is voor al haar inwoners en ondernemers dat samen met inwoners en ondernemers optrekt en aanpakt. Een gemeentebestuur dat zelf het goede voorbeeld geeft door goed bereikbaar te zijn, in het bijzonder voor minder mondige en taalvaardige inwoners.

Dat betekent dat we goede zorg willen bieden met laagdrempelige hulp. Dat we armoede, dakloosheid en eenzaamheid bestrijden. Dat daarbij ouderen, onderwijs en jongeren centraal, net als cultuur, sport en het behoud van de leefbaarheid in de kernen. De openbare bibliotheek speelt bij dit alles een belangrijke rol. Net als vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.

Belangrijke voorzieningen moeten voor iedereen bereikbaar zijn en blijven. Veiligheid, privacy en LHBTIQA+ acceptatie en antidiscriminatiebeleid hebben extra aandacht nodig. Daar moet voldoende geld en menskracht voor beschikbaar zijn. We willen integratie en wederzijds begrip tussen inwoners en statushouders, asielzoekers en andere migranten bevorderen door onder andere ontmoetingen mogelijk te maken. Met extra aandacht voor het meedoen van vrouwen met een migratieachtergrond. Dat zorgt voor verbinding en kan vooroordelen over elkaar wegnemen.

Daarnaast erkennen we de woonwagencultuur, waartoe ook diverse inwoners van West Betuwe behoren, als een eigen en waardevolle cultuur en leefwijze. Met “woonwagenbewoners” bedoelen we mensen die vanuit hun culturele achtergrond in een woonwagen wonen, vaak met wortels in traditionele kermis-, circus- of reizigersgemeenschappen. Deze woonwagencultuur maakt deel uit van de breder erkende reizigersculturen die door UNESCO worden beschouwd als immaterieel cultureel erfgoed, waarmee het bijzondere en beschermingswaardige karakter ervan wordt onderstreept. Daarom moet de gemeente zorgen voor voldoende standplaatsen. Conform het beleidskader van het ministerie van BZK dienen standplaatsen, op basis van vastgesteld behoefteonderzoek, binnen een redelijke termijn te worden uitgebreid of aangelegd, zodat deze gemeenschap haar cultuur en leefwijze kan voortzetten.

Kansen voor onderwijs, kunst en cultuur, sporten, bewegen en een veilige straat.

Wij willen

- kunnen wandelen door ons eigen verhaal. Geef elk dorp z'n ommetjes terug. Geen dure plannen, maar gewoon goede paden, bankjes en informatiebordjes over onze woonomgeving en cultuurhistorie.
- dat voetgangers en fietsers op 1 staan. Wijken en wegen moeten veilig zijn voor kinderen, ouderen en fietsers. We willen binnen woonwijken overal 30 km/u invoeren.
- investeren in veilige en directe routes naar school. Fietsers moeten zoveel mogelijk van landbouwverkeer gescheiden worden
- meer fietspaden, minder omrijden. Fietsers krijgen voorrang bij inrichting van wijken en wegen. Maak de A2 fietssnelweg compleet
- het OV bereikbaar en betaalbaar houden. Openbaar vervoer is geen luxe, maar een basisvoorziening. Zeker voor wie geen auto heeft
- geen sluipverkeer door onze dorpen. Onnodige verkeersdruk in de kernen moeten we voorkomen
- het aanbod van kunst en cultuur in de gemeente versterken voor een bruisend West Betuwe, voor iedereen
- dat de gemeente initiatieven van inwoners ondersteunt en stimuleert met accommodaties en advies, want cultuur verrijkt je. Het is een mooie gelegenheid om elkaar te ontmoeten en zo de cohesie tussen verschillende groepen te vergroten

- kunst en cultuur versterken omdat culturele activiteiten goed zijn voor de lokale economie, want als er mensen naar West Betuwe komen omdat daar iets te beleven valt, levert dat ook inkomsten op voor horeca en winkels
- het bibliotheeknetwerk behouden en versterken, met uitleenpunten in alle kernen en taal- en digi-programma's voor iedereen want lezen is leuk en belangrijk. In iedere kern zou dan ook minimaal een uitgiftepunt van de bibliotheek moeten komen.
- het bibliotheeklidmaatschap gratis maken, in ieder geval voor jongeren tot en met 30 jaar.
- dat alle kinderen op school en tijdens de buitenschoolse opvang in aanraking komen met sport, cultuur, muziek, gezonde schoollunches, natuur en huiswerkbegeleiding. Dat is goed voor de ontwikkeling van kinderen en ontzorgt ouders.
- Integrale kind centra met de combinatie van onderwijs, opvang, sport en cultuur.
- blijven investeren in de verduurzaming van schoolgebouwen, met voldoende groen, frisse lucht en ruimte voor beweging.

- dat kinderen vanaf 8 jaar veilig zelfstandig naar school moeten kunnen fietsen
- groene speelplaatsen op alle scholen
- nul schooluitval en inclusief onderwijs stimuleren. Alle kinderen hebben het recht om mee te kunnen doen op school.
- dat de leerplicht er is om problemen te helpen voorkomen en oplossen, niet om te straffen.
- amateurkunst stimuleren door initiatieven te faciliteren, zoals festivals en open ateliers,
- muzieklessen op basisscholen mogelijk maken in samenwerking met lokale verenigingen.
- sport voor iedereen, met toegankelijke sport- en beweegmogelijkheden voor jong, oud en mensen met een beperking
- sport bij de jeugd stimuleren door de inzet van combinatiefunctionarissen, die op kinderen al jong kennis laten maken met sport, voort te zetten en uit te breiden

- slim investeren in sportaccommodaties door te onderzoeken wat we écht nodig hebben en het zwembad, sporthallen en gymzalen op basis van gebruik en spreiding te vernieuwen en beheren
- bewegen vanzelfsprekend maken door de openbare buitenruimte in wijken, kernen en het buitengebied sport- en beweegvriendelijk in te richten
- gehandicaptensport ondersteunen met extra aandacht en middelen voor initiatieven voor inclusieve sportbeoefening.
- een inclusie toets bij elk raadsvoorstel
- dat zoveel mogelijk gezinnen meedoen aan het programma Kansrijke Start, waarbij jonge ouders tijdens de eerste 1000 dagen van een kind ondersteund kunnen worden.
- dat de komst van nieuwe fastfoodketens op bepaalde plekken tegen wordt gegaan en dat op plekken waar veel kinderen en jongeren komen, zoals bij (sport)evenementen en openbare plekken, geen ongezonde (kinder)marketing wordt toegestaan.
- de invoering van 30 km/u als maximumsnelheid op zoveel mogelijk wegen binnen de bebouwde kom;
- investeren in infrastructuur voor voetgangers en fietsers. Wij willen onder andere vrij liggende fietspaden langs de Esterweg en Boutensteinseweg
- prioriteren van de voetganger en fiets bij verkeerslichten op kruispunten
- dat de wijkagent weer zichtbaar en aanwezig is in de buurt door te investeren in ondersteunende krachten, zoals boa's (buitengewoon opsporingsambtenaren), die wijkagenten kunnen ontlasten bij handhavingstaken
- dat iedereen zich veilig en gezien mag voelen met onder andere een inclusieagenda en regenboogagenda voor LHBTIQA+-acceptatie
- dat er geen plek voor discriminatie is in West Betuwe . Artikel 1 van de Grondwet hebben we niet voor niets zichtbaar gemaakt in het gemeentehuis

Het kan wél

Een klimaatbeleid met oog voor mens én omgeving

Met een eerlijk en duurzaam klimaatbeleid, waarvan iedereen profiteert. Nu en in de toekomst.

We willen klimaatneutraal worden op een manier die eerlijk, haalbaar en sociaal rechtvaardig is. De zorgen over het klimaat zijn groot, het draagvlak brokkelt echter af. Klimaatontkenners krijgen veel aandacht. Het helpt ook niet als mensen het gevoel hebben dat zij de lasten dragen, terwijl anderen buiten schot blijven. Daarom zet D66 in op een aanpak die de kwaliteit van leven verbetert, niemand buitensluit en duidelijk maakt wat het iedereen oplevert.

We koppelen daarom klimaatmaatregelen aan bestaanszekerheid, betaalbaar wonen en sociale rechtvaardigheid. Kwetsbare groepen mogen niet verder onder druk komen. Draagvlak begint bij échte betrokkenheid van inwoners, al in de planvorming. Waar mogelijke versterken we de natuur, stimuleren we kringlooplandbouw en maken we ons sterk voor een gezonde, toekomstbestendige voedselproductie. Agrariërs zijn daarbij onmisbaar.

We zetten in op energiebesparing, duurzame opwekking en het stimuleren van biodiversiteit. Van experimenten leren we. We willen de bewustwording over duurzaamheid en de circulaire economie vergroten. Hierbij spelen natuur inclusief bouwen, wateropvang en afvalscheiding een cruciale rol, met een actieve rol van inwoners en samenwerking met lokale organisaties. West Betuwe kent prachtige monumentale panden en gemeentelijk erfgoed. Aan ons de taak om deze gebouwen en panden te behouden voor alle komende generaties. Daarbij is het belangrijk dat ook deze panden moeten kunnen verduurzamen.

Lokale initiatieven, waarin wijken of buurten eigenaar zijn van hun eigen energievoorziening, dragen bij aan een eerlijke verdeling van lusten en lasten van de energietransitie en stimuleren daarnaast de betrokkenheid van burgers bij de energietransitie. De gemeente kan deze initiatieven stimuleren, bijvoorbeeld door grond en daken uit eigen vastgoed beschikbaar te stellen, administratieve belemmeringen te verhelpen en energiecoöperaties in contact te brengen met vastgoedeigenaren of subsidieverstrekkers.

Kansen voor een eerlijke en haalbare klimaattransitie. Wij willen

- zorgen voor draagvlak en duidelijkheid, dat betekent ook samen plannen maken, niet opleggen, en inwoners vanaf het begin betrekken
- een Klimaatbeleid dat werkt. Dat kan alleen als de lusten en lasten eerlijk worden verdeeld, dus niet alleen voor huiseigenaren of mensen met geld
- duurzaamheid koppelen aan levenskwaliteit. Isolatie zorgt ook voor een comfortabeler huis en lagere lasten
- 'goed boeren' stimuleren. Agrariërs waar mogelijk helpen te verduurzamen zonder ze kapot te reguleren
- beschermen wat mooi is. Ons landschap, bomen, dorpsgezichten en natuur behouden met behulp van subsidies, kavelruil en goede samenwerking

- inzetten op zonnepanelen op alle daken. Innovatieve oplossingen op landbouwgrond zijn ook mogelijk
- restwarmte en aardwarmte slim gebruiken en innovatieve energieoplossingen stimuleren
- zorgen voor een sterk en toekomstbestendig elektriciteitsnet door samen met netbeheerders te zorgen voor slimme oplossingen
- een revolverend duurzaamheidsfonds waarmee investeringen zichzelf terugbetalen
- inwoners én bedrijven helpen om hun energiegebruik te verlagen, ook hier is bewustwording de basis
- mensen met een kleine beurs laten meeprofiteren van verduurzaming

- dat alle schoolgebouwen en gemeentelijk vastgoed versneld worden verduurzaamd
- net als iedereen een schone leefomgeving. Wij willen zwerfvuil tegengaan door prullenbakken zo veel mogelijk te voorzien van inzamelringen voor blikjes en flesjes en we maken afval scheiden voor iedereen zo makkelijk mogelijk
- iedereen helpen met verduurzamen. Verduurzamen is niet voor iedereen even gemakkelijk. Voor mensen met een eigen woning of huurders in de particuliere sector is de drempel naar verduurzamen soms hoog. Daarom stimuleert D66 organisaties die in onze gemeente mensen te helpen met kleine energiebesparende maatregelen
- energiecoöperaties stimuleren. Steeds meer Nederlanders willen op lokaal niveau hun eigen duurzame energie opwekken, opslaan, verdelen of leveren in de vorm van een energiecoöperatie of energiegemeenschap.
- netcongestie aanpakken met oplossingen zoals buurtbatterijen, het spreiden van de energievraag en op gezamenlijke energiecontracten voor bedrijven. Zo maken we optimaal gebruik van het net dat we al hebben en zetten we tegelijkertijd vol in op de uitbreiding van dat net
- dat de gemeente het goede voorbeeld geeft en circulair en klimaatbewust handelt
- het verduurzamen van monumenten makkelijker maken door de regels aan te passen die nu voorkomen dat deze panden verduurzaamd kunnen worden. Zo behouden we deze prachtige geschiedenis op een duurzame manier voor de volgende generaties
- ons met groen en water wapenen tegen het veranderende klimaat. Hittestress en extreme regenval komen steeds vaker voor. Dat vraagt om meer groen in onze en ruimte voor de opvang van regenwater
- dat de gemeente met buurten en wijken in gesprek gaat over hoe iedere buurt groener en koeler gemaakt kan worden om hittestress en wateroverlast tegen te gaan
- dat dierenwelzijn en biodiversiteit meegenomen worden bij het stellen van voorwaarden aan het beheer van eigen grond, bijvoorbeeld bij het verpachten van grond of het toestaan van jacht en sportvisserij
- initiatieven ondersteunen die een positieve maatschappelijke impact hebben, zoals sociale ondernemingen en bedrijven die inzetten op de circulaire economie.

Het kan wél

Een sterke en weerbare samenleving

Met een veerkrachtige lokale economie en democratie en een gemeente die meewerkt en beschermt, niet betuttelt.

Stel je een West Betuwe voor waar mensen niet alleen veilig zijn, maar zich ook echt veilig voelen. Waar buurtbewoners samen problemen oplossen, jongeren leren hoe democratie werkt en digitale gevaren geen schijn van kans maken. Van een sterke lokale economie tot cyberbewuste inwoners, van crisisbestendige gemeenschappen tot een open cultuur waar meningsverschillen mogen bestaan zonder te polariseren. Met betrokken burgers, een sterke economie, veilige digitale systemen en een lokale overheid die beschermt en meewerkt zonder te betuttelen. Dát is een sterke, weerbare samenleving.

Dat vraagt om investeren in onderwijs, cultuur, economie, veiligheid én in elkaar. Dan krijgt West Betuwe een samenleving die tegen een stootje kan en beter voorbereid is op wat de toekomst ons brengt.

Een inclusieve samenleving waarin jong en oud, met of zonder beperking, economisch en maatschappelijk mee kunnen doen. Het principe ‘niet over ons, zonder ons’ is daarbij voor ons leidend. Dat betekent: betrek de mensen om wie het gaat bij het maken, uitvoeren en evalueren van beleid.

Die samenleving begint bij en met ons allemaal. Van online bescherming tot fysieke paraatheid, van democratisch besef tot culturele veerkracht en naar elkaar omkijken. Alleen als we samenwerken en in elkaar investeren zijn we écht bestand tegen de grote en kleine klappen van de tijd. In een wereld vol uitdagingen kiezen wij dan ook niet voor muren, maar voor verbinding. Voor buurten waar je elkaar kent, scholen die leren hoe je kritisch denkt, bedrijven die lokaal groeien en systemen die digitaal veilig zijn.

Ondernemers dragen niet alleen bij aan de werkgelegenheid en economische groei. Zij spelen een belangrijke rol in het versterken van de sociale structuur en levendigheid van onze gemeenschappen. Een toekomstbestendige en inclusieve lokale economie kan alleen worden bereikt door het stimuleren van ondernemerschap, het ondersteunen van duurzame innovatie, en het versterken van samenwerkingen tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen.

Het stroomnet in Nederland is momenteel overbelast, waardoor nieuwe bedrijven moeilijker toegang krijgen tot elektriciteit. Hoewel de gemeente dit probleem niet zelfstandig kan oplossen, kunnen we ondernemers wel samenbrengen om gezamenlijk oplossingen te zoeken voor het efficiënt delen van stroom.

De agrarische sector en in het bijzonder de fruitteelt bepaald grotendeels het uiterlijk en karakter van West Betuwe. Dat willen wij zowel voor de sector als in het kader van recreatie en toerisme behouden en versterken. De omslag naar een duurzame landbouw lukt alleen als boeren, maatschappelijke organisaties en overheid écht samen optrekken. Landelijk beleid wordt regionaal uitgewerkt, passend bij de lokale situatie. Daar past geen bio-industrie bij. In West Betuwe willen we ook geen verdere uitbreiding van (overkapte) sierteelt. De kassenteelt dient bovendien beperkt te blijven tot de huidige locaties in Est en Tuil. Daar alleen kleinschalige uitbreiding mogelijk mits dit passend is bij de lokale situatie.

Kansen voor een democratische, sterke en weerbare economie en samenleving. Wij willen:

- onderwijs in kritisch denken. Helpen om desinformatie te herkennen en zelf keuzes te maken.
- jongerenparticipatie en burgerschapsvorming speerpunt van beleid maken en het onderwijs op alle niveaus daarin steunen (bijvoorbeeld in samenwerking met ProDemos)

- samenlevingsinitiatieven steunen. Buurtprojecten stimuleren die mensen verbinden en isolement tegengaan.
- dorpskernen aantrekkelijker maken. Met levendige centra met in ieder geval voldoende ontmoetingsplekken en waar dit kan winkels en horeca en een creatieve invulling van leegstaande panden ter versterking van zowel economie als leefbaarheid
- privacybescherming verbeteren en een betere cyberveiligheid door inwoners en ondernemers te helpen zichzelf te beschermen tegen cyberaanvallen en fraude
- meer bewustwording van online manipulatie door voorlichting over nepnieuws en digitale beïnvloeding
- crisisvoorbereiding in lokale gemeenschappen door inwoners te trainen in EHBO, rampenbestrijding en zelfredzaamheid
- de vrijheid van meningsuiting beschermen door ervoor te zorgen dat iedereen zijn mening kan geven zonder angst voor geweld of censuur
- gezamenlijke normen en waarden versterken door meer aandacht voor wederzijds respect en burgerschap
- Huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen en meisjes in het bijzonder aanpakken en femicide voorkomen door inzetten op bewustwording, betere signalering, snellere hulp en voldoende opvang en woningen voor slachtoffers
- criminaliteit en ondermijning voorkomen met onder andere ogen en oren op straat, buurtapps en bewustwording als wapen
- dat hulpdiensten overal op tijd zijn en meer AED's, opleidingen én goede inzet van BOA's.
- dat waterveiligheid bovenaan staat bij klimaatadaptatie, dijkversterking en in de samenwerking met het waterschap, de provincie en het rijk.
- de gemeente inwonersbelangen goed vertegenwoordigd bij grote infrastructurele projecten en daarbij zoveel mogelijk de regie neemt
- de gemeente bij het nemen van besluiten de volksgezondheid (fysiek en mentaal) hoge prioriteit geeft

- lokale ondernemers, die de ruggengraat van een sterke en dynamische economie zijn, ondersteunen met een gunstig ondernemersklimaat waarin bedrijven – groot en klein – kunnen groeien, innoveren en zich kunnen aanpassen aan de veranderende marktomstandigheden
- Samen met ondernemers bedrijfsterreinen, de heetste plekken in onze gemeente, vergroenen. Bijvoorbeeld door het aanplanten van heggen en bomen.
- De ontsluiting van bedrijventerrein Hondsgemet met voorrang oppakken in samenspraak met regio, Provincie en Rijk
- een eerlijke balans tussen economische groei en leefbaarheid, waarbij we ook oog hebben voor de belangen van inwoners en de duurzame ontwikkeling van wijken
- dat de gemeente MBO'ers helpt bij het vinden van een stageplek en baan. De gemeente geeft hierin het goede voorbeeld door eigen stages ook open te stellen voor mbo-studenten. Want het MBO is essentieel voor de economie van de toekomst.
- eerlijke kansen op werk. Zorgen voor scholing en omscholing, zodat mensen zich kunnen aanpassen aan veranderende beroepen
- minder bureaucratie voor ondernemers. Het makkelijker maken om een bedrijf te starten en te laten groeien
- innovatie en samenwerking stimuleren. Ondernemers, onderwijs en gemeente verbinden om in te spelen op nieuwe technologie, verduurzaming en de arbeidsmarkt van morgen meer lokaal organiseren, bijvoorbeeld op het gebied van energie en (voedsel)voorraden
- werk maken van vakmanschap. Samenwerking faciliteren met MBO's, stageplekken bieden en de techniek- en groensector versterken
- beroepstrots waarderen en stimuleren
- ondernemers de vrijheid geven om te bepalen wanneer ze hun deuren openen
- recreatie & toerisme goed op de kaart zetten door lokale initiatieven te ondersteunen, te investeren in wandel- en fietsroutes, dorpsommetjes en door behoud van cultuurhistorie

De 5 kernwaarden van D66 West Betuwe

Vertrouwen

Wij vertrouwen op de eigen kracht van mensen en geven steun waar nodig: Inwoners zijn vaak prima in staat om oplossingen te bedenken voor maatschappelijke vraagstukken en hebben een overheid nodig die hen waar nodig ondersteunt.

Verbinden

Wij zoeken de verbinding: Wij zetten ons in om met alle inwoners in contact te komen en maken ons sterk voor hun behoeften en sluiten niemand buiten. Die verbinding zoeken we binnen en buiten de gemeenteraad en binnen en buiten de gemeente West Betuwe omdat we er van overtuigd zijn dat we, door samen op te trekken, meer kunnen bereiken.

Rechtvaardig

We delen de welvaart: Mensen zijn verschillend en gelijkwaardig tegelijkertijd. Je moet beloond kunnen worden naar prestatie, maar wij willen ons ook sterk maken om mensen te ondersteunen die niet (meer) voor zichzelf kunnen zorgen of voor hun belangen opkomen.

Duurzaam

Wij streven naar een duurzame en sociale samenleving: Wij respecteren onze aarde en willen daar duurzaam mee omgaan. Tegelijkertijd streven we naar een wereld waar mensen naar elkaar omkijken. Ook dat is duurzaam.

Veilig

Wij koesteren de grondrechten en gedeelde waarden: Het naleven van die grondrechten en waarden biedt veiligheid. De fundamentele waarden van onze samenleving zijn vrijheid voor en gelijkwaardigheid van ieder mens.